

ตัวบ่งชี้ที่ ๗ ผลงานทางวิชาการที่รับรองคุณภาพ(บัญชีบทความวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ)

ระดับสถาบัน

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

ลำดับที่	ชื่อผลงานวิจัย หรือ งานสร้างสรรค์	เจ้าของบทความ	ปีที่ตีพิมพ์	ชื่อวารสารหรือรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ	ค่าตอบแทน
๑	บทบาทของตำรวจไทยในทศวรรษที่ 21	ร.ต.อ.เปรมศักดิ์ เลิศสุริยกุล และพ.ต.ท.ดร.ดิฐภัทร บวรชัย	๒๕๕๖	โรงเรียนนายเรืออากาศ ๑๓-๑๔ มี.ย. ๒๕๕๖	๐.๒๕
๒	การพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ทันประชาชนชั้นต้น การรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน	พ.ต.อ.หญิง ดร.พีชรา สีนลอยมา	๖ มี.ค. ๒๕๕๗	วารสารบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต	๐.๒๕
	รวมค่าตอบแทน				๐.๕๐

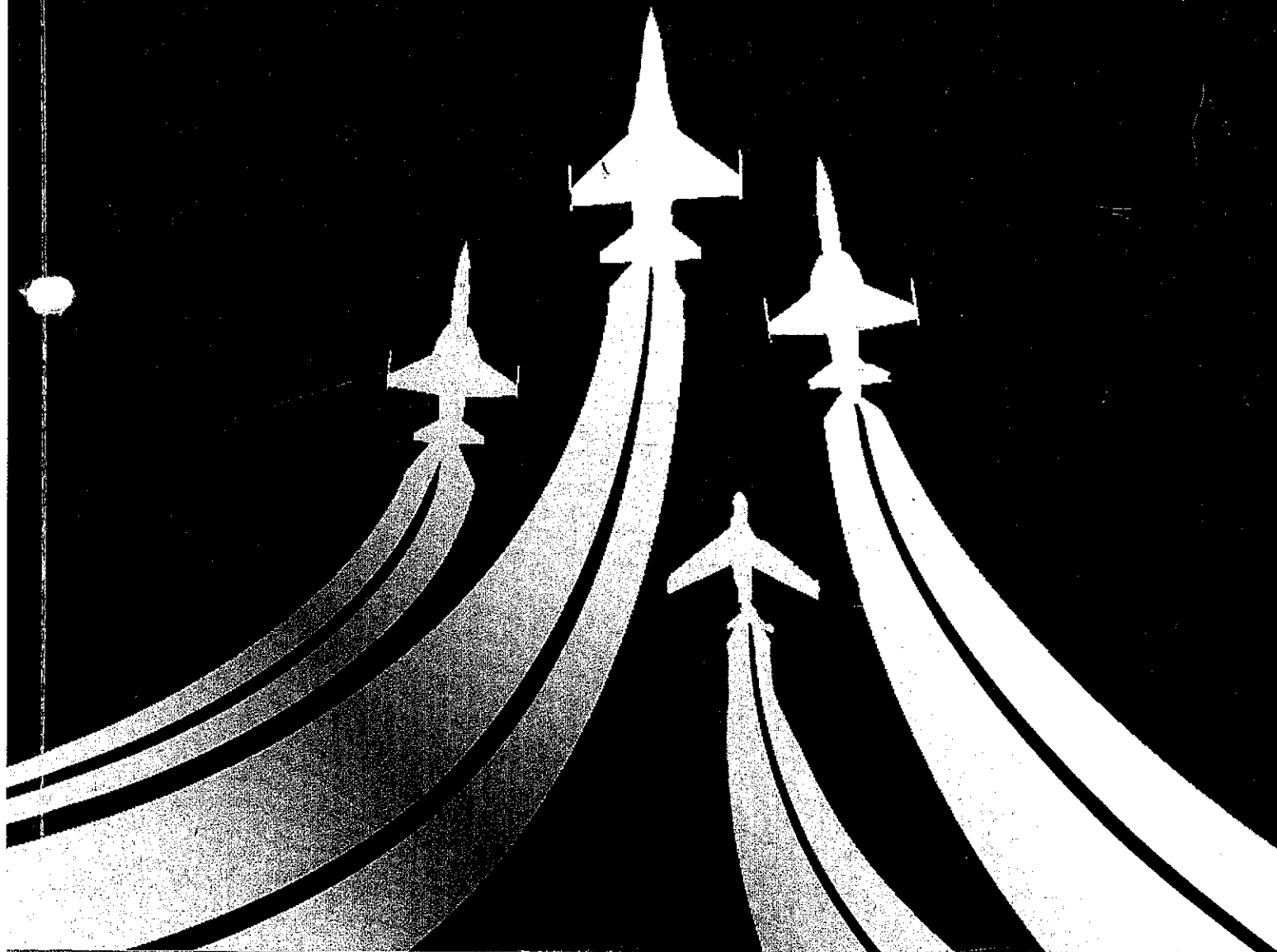
ลำดับที่ ๑

โรงเรียนนายเรืออากาศ
Royal Thai Air Force Academy

เรืออากาศวิซามาร ๕๖

๑๓-๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

บทบาทของตำรวจไทยในทศวรรษที่ 21

ร.ต.อ. เปรมศักดิ์ เลิศสุริยะกุล และพ.ต.ท. ดร. ติฐภัทร บวรชัย
กลุ่มงานคณาจารย์ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ปัญหาอาชญากรรม เป็นปัญหาสังคมอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนซึ่งมีอยู่ควบคู่กับสังคมมาช้านาน เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความบกพร่องของสังคม ในอดีตปัญหาอาชญากรรมไม่เกิดมากนักเนื่องจากสังคมในอดีตมีจารีตประเพณี แบบแผนวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตควบคุมความประพฤติการปฏิบัติของผู้คนอย่างเคร่งครัด รูปแบบของอาชญากรรมก็จะเป็็นอาชญากรรมพื้นฐาน (street crime) เป็นอาชญากรรมที่พบเห็นโดยทั่วไป แต่ในปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นมีการรวมกลุ่มเป็นองค์กรอาชญากรรม มีรูปแบบเป็นเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติ มีความรุนแรงมากกว่าในอดีต มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยไปใช้ในการประกอบอาชญากรรมมากขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่บุคคลหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมจะต้องสร้างความร่วมมือกันทุกระดับทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมีความรู้เท่าทันอาชญากร

เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นบุคลากรภายในหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเกือบจะทุกประเภท การที่จะให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในอาชญากรรมทุกอย่างคงจะเป็นไปได้ยาก หากมองย้อนกลับไปในอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบันจะทำให้เราทราบว่าอาชญากรรมประเภทใหม่ๆเกิดขึ้นอยู่ตลอด ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมีความจำเป็นจะต้องตามให้ทันกับรูปแบบอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้าต่อไป

แต่ในระยะเวลาที่ใกล้จะถึงนี้ ในปี พ.ศ.2558 ก็จะมีการรวมกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือเรียกสั้นๆว่าภูมิภาคอาเซียนเข้าด้วยกันแล้ว ยังจะเป็นการเปิดช่องทางให้อาชญากรในการก่ออาชญากรรมในประเทศหนึ่งแล้วหลบหนีมาอีกประเทศหนึ่ง หรือการที่อาชญากรรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรและก่ออาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างง่ายขึ้นด้วยการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะตามให้ทันกับสถานการณ์นี้จำเป็นจะต้องสร้างความร่วมมือระหว่างกันทั้ง 10 ประเทศ เหมือนเช่นที่ Ken Moroney อดีตเจ้าหน้าที่ตำรวจในเมืองนิวเซาท์เวล ประเทศออสเตรเลีย กล่าวว่า การป้องกันอาชญากรรมในระดับระหว่างประเทศจำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายด้วยตนเอง เช่น ในประเทศออสเตรเลียเองก็ได้มีความร่วมมือที่ดีต่อกันกับหน่วยงาน เอฟบีไอ เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลลอนดอน และเจ้าหน้าที่ตำรวจประเทศสกอตแลนด์ (Das&Marenin, 2009, p. 15)

ตัวอย่างที่ดีในการเตรียมตัวของตำรวจไทย รวมถึงตำรวจหลายๆประเทศในภูมิภาคอาเซียนนี้ก็คือ การเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติและความร่วมมือต่างๆที่มีระหว่างกัน ในเขตภูมิภาคยุโรป เนื่องจากว่าเมื่อสหภาพยุโรปรวมกันเป็นภูมิภาคเดียว ทำให้เกิดผลที่ตามมาหลายประการ เช่น ครั้งหนึ่งเคยมีด่านตรวจตามพรมแดนแต่ละประเทศ แต่เมื่อได้มีข้อตกลงในกลุ่มสหภาพยุโรป Schengen Agreement แล้ว พรมแดนต่างๆก็ไม่จำเป็นต้องตรวจตราอีก ถึงแม้ข้อตกลงนี้จะมีข้อดีคือทำให้การคมนาคมขนส่งและการค้าขายระหว่างกันสะดวกขึ้น แต่ผลที่ตามมาคือกลุ่มอาชญากรที่มองเห็นประโยชน์ในข้อตกลงนี้ของหนีภาษี ลำเลียงยาเสพติด หรือกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ได้ง่ายขึ้นเช่นกัน จากการศึกษาปัญหาอาชญากรรมกับการเปิดประชาคมยุโรปนี้ Malme (2009, p. 145-147) เจ้าหน้าที่ตำรวจจากประเทศนอร์เวย์

ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษาด้านตำรวจให้กับองค์การสหประชาชาติ ได้แนะนำว่าควรจะมีการจัดตั้งทีมงานร่วมระหว่างภูมิภาคขึ้นมา จัดการกับปัญหาอาชญากรรมในกลุ่มประเทศสมาชิก เป็นการรวบรวมเอาเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายจากแต่ละประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปมาร่วมกันวางแผน กำหนดยุทธศาสตร์ และประสานงานด้านอาชญากรรมกับประเทศของตน เจ้าหน้าที่ประสานงานนี้ถูกเรียกโดยทั่วไปว่า Liaison officers ซึ่งเป็นตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจในการประสานงานที่มาจากประเทศสมาชิก โดย Malmme แนะนำว่าเจ้าหน้าที่คนดังกล่าวควรมีประจำอยู่ที่ศูนย์ประสานงานกลางตลอดเวลา

การสร้างความเป็นมืออาชีพ ในงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ประเภทใดประเภทหนึ่งให้เป็นการเฉพาะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากว่าตัวอาชญากรเองรู้จักที่จะเรียนรู้จุดอ่อนของคนในสังคม และยังฝึกฝนรูปแบบการกระทำความผิดที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้พ้นจากการตรวจพบหรือการจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะต้องไปตามจับกุมอาชญากรกลุ่มนี้ จึงจะต้องมีความสามารถที่มากยิ่งขึ้นกว่า เจ้าหน้าที่จะต้องรู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมการกระทำความผิด ดังนั้นการฝึกฝนและการอบรมขั้นสูงจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้คือสิ่งที่ท้าทายการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในอนาคตเป็นอย่างมาก

สรุป ปัญหาอาชญากรรมในอดีตกับปัจจุบันมีความแตกต่างกันทั้งรูปแบบ วิธีการประกอบอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ.2558 จะมีการรวมกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ องค์กรและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมจะต้องเตรียมความพร้อมรับมือกับอาชญากรรมที่มีความสลับซับซ้อน ต้องนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ ที่สำคัญต้องพัฒนานวัตกรรมให้มีความเชี่ยวชาญ ความเป็นมืออาชีพ

บรรณานุกรม

- Das, D. K., & Marenin, O. (2009). *Trends in policing: Interviews with police leaders across the globe*. New York, NY: CRC Press.
- Federal Bureau of Investigation (2006). In what we investigate. Retrieved from http://www.fbi.gov/news/stories/2006/august/idtheft_082106
- Thaibault, E. A., Lynch, L. M., & McBride, R. B. (2007). *Proactive policing management (7th ed.)* Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.

ลำดับที่ ๒

วารสารวิชาการ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัย

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - พฤษภาคม 2557

วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ISSN 1686-0650 ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2557)

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริจรรย์ ผลพันธ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ จุฑาทิพร
ดร.ปวีณา นิตมานพ
ดร.สิทธิพร เอี่ยมเสนา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ เจริญนันทน์

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐานะวัฒนา สุขวงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรณูมาศ กุลศิริมา
ดร.ดิเรก วรรณเดียง
ดร.อาภาศิริ สุวรรณานนท์
ดร.นิธิวัฒน์ สุทธิธรรม
ดร.ฤทธิไกร ตูลวรรณนะ
ดร.พรรณประวีร์ ยอดพิเศษ
ดร.สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์
ดร.ชาติชาย มหาสีตะ
นายยุทธภูมิ ภูไพบูลย์
นางสาวจรรยา ยิ้มละมัย
นางสาวสุนรทัย หนองโสน
นายณัฐฐานนท์ กานต์วีกุลธนา

คณะกรรมการกลั่นกรอง (Peer Review)

ศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ ราชบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา
ศาสตราจารย์ ดร.ดิน ปรัชญพฤทธิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ปิยะกุล ลาวัฒน์ศิริ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพิชา พานิชย์ปฐม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต สุขเจริญพงษ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ ลำพวย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.กิ่งพร ทองใบ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพงศ์ มีสมนัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ราณี อธิชัยกุล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ศาสตราจารย์ พ.ด.อ.หญิง ดร. พัชรา สิ้นลอยมา โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญธร อินทร มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ กัลยะจิตร มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ ทรดาล มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.เด่น ชะเนติย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวณะ ภวกันันท์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาวรรณ แสงสุวรรณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดร.บุญลือ ทองอยู่ กระทรวงศึกษาธิการ
ดร.ธัชพล อภิมนตรีบุตร กระทรวงพาณิชย์
ดร.ศิริเชษฐ์ สังขะมาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดร.เสนีย์ สุวรรณดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.สุเทพ เศรษฐ์พ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.มานิต บุญประเสริฐ มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.ไพฑูริย์ บุญวัฒน์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต เป็นวารสารราย 4 เดือน จัดทำขึ้นปีละ 3 ฉบับ เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษาได้เผยแพร่ผลงานแก่สาธารณชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มพูนองค์ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การ

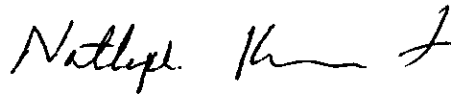
ทัศนะและข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนแต่ละท่าน ทางกองบรรณาธิการเปิดเสรีด้านความคิด และไม่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิตที่อยู่ในมือท่านฉบับนี้เป็นฉบับแรกของปีที่ 10 กล่าวได้ว่า ดำเนินงานรับใช้ชุมชนมากกว่า 1 ทศวรรษ จากการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community) หรือ AEC ซึ่งในปีนี้ กองบรรณาธิการได้พัฒนาวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตให้มีคุณภาพ และมาตรฐานสู่ระดับนานาชาติ เพื่อรองรับต่อการขยายฐานสมาชิก และการศึกษาข้อมูล Online ของวารสาร ดังนั้น หากท่านมีบทความวิชาการ หรือบทความวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและสังคม โดยอาจจะเป็นบทความภาษาไทย หรือบทความวิเคราะห์เชิงวิชาการ ภาษาต่างประเทศ สามารถจัดส่งมาให้กองบรรณาธิการพิจารณาเพื่อดำเนินการตีพิมพ์ต่อไป

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิตหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสาร ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบคุณที่ท่านผู้อ่านได้ให้ความสนใจติดตามวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิตมาอย่างต่อเนื่อง พบกันในฉบับหน้า

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฏฐพันธ์ เขจรนันท์)
บรรณาธิการวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

สารบัญ

หน้า

ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล จังหวัดจันทบุรี <i>นายวินัย สว่างเรือง และรองศาสตราจารย์อรทัย ทองอยู่</i>	7
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของประชาชนในอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ <i>นางวรรณวิ เจริญสุข และรองศาสตราจารย์ ดร. พิภพ วังเงิน</i>	15
ทัศนคติของผู้ปกครองต่อการดูแลช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ของโรงเรียนผู้รู้ ญส.ส. 80 มูลนิธิวัดญาณสังวราราม สังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน <i>นางปัญญา ฉิมอินทร์ และรองศาสตราจารย์ อรทัย ทองอยู่</i>	25
ภาวะผู้นำธรรมาภิบาล-บรรณัทภิบาล และยุทธศาสตร์การพึ่งตนเองอย่างชาญฉลาด เพื่อการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนสมัยใหม่: ศึกษาเฉพาะกรณีการรถไฟ แห่งประเทศไทย (รฟท.) ในฐานะรัฐวิสาหกิจของไทย <i>นายสุวิทย์ วิชชาวุธ และรองศาสตราจารย์ ดร. ธัญฉรรณี/กมลลา สุขพานิช-ขันตปราบ</i>	35
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินนโยบายธรรมาภิบาล ในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดลพบุรี <i>นางมยุรี ทรัพย์เที่ยง และศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ ช่างเรียน</i>	43
ทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียน เทศบาล 1 (สถาวร) อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี <i>นางกัญติมาภรณ์ อัปมะไห และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. องค์กาวรณ์ แทนประยุทธ์</i>	51
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก <i>นางฐานิดา เครือละม้าย และรองศาสตราจารย์พัชรี สอนแก้ว</i>	61
ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนตลาดบางบ่อ(ศักดิ์ปรีดาประชาสรรค์) อำเภอลำลูกกา จังหวัดฉะเชิงเทรา <i>นางธนิดา วรภัทรกุลธร และรองศาสตราจารย์พัชรี สอนแก้ว</i>	69
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอกำแพงเมือง จังหวัดพังงา <i>นางสาวรวีพร ต่อดวงค์ และดร. ดิเรก วรณเคียร</i>	79

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี ในทรศนะของพนักงานครู <i>สืบตำรวจตรีวัชรารุท เกษมกุลดิถิก และรองศาสตราจารย์อรรถัย ทองอยู่</i>	89
บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครู กลุ่มโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี <i>นางสาวรัตนันท์ พรหมเจริญ และรองศาสตราจารย์ ดร. อรรพรรณ ชมชัยยา</i>	99
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเทศบาลวัดท่าแพง (อุดมพิทยากร) ตำบลบางปลาสร้อย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี <i>นางสุพรรณีย์ ธรรมศิริจินดา และรองศาสตราจารย์นิยดา สวัสดิพิงษ์</i>	111
ภาวะผู้นำด้านการเลือกตั้งกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการองค์กรแนวธรรมาภิบาล อัจฉริยะเพื่อการเสริมสร้างประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพในอนาคตของประเทศไทย : ศึกษากรณี คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (กต.จว.) <i>พลตรีสืบทีศ วุฒิมชาติ และรองศาสตราจารย์ ดร. ธัญญธรณ์/กนลา สุขพานิช-ชันทปราบ</i>	121
มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการชดเชยความเสียหายในกรณีผู้บริโภค ขอคืนสินค้าที่ไม่ปลอดภัย <i>นางสาวเฉลิมขวัญ บริรัตน์ และ ดร. สุธี อยู่สถาพร</i>	131
ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจศูนย์บริการติดตั้งส่วนควบ และเครื่องอุปกรณ์บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวในรถยนต์ (LPG) <i>นายอดิศร ภัคธณกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ประทีป ทัฬหัตตานนท์</i>	141
ยุทธศาสตร์องค์กรอัจฉริยะและภาวะผู้นำธรรมาภิบาล เพื่อการบริหารจัดการเชิงจริยธรรมที่สร้างสรรค์ ศึกษากรณี การบริหารจัดการภาณีอากาศ ของกรมสรรพากรของประเทศไทย <i>นางสาวนภัสรณ์ บุญสร้าง และรองศาสตราจารย์ ดร. ธัญญธรณ์/กนลา สุขพานิช-ชันทปราบ</i>	151
ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย <i>นางบุญทิพา เตชะทรงคุณ และ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์</i>	161
การศึกษาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม เคลื่อนไหวแบบโยคะ <i>นางสาวสิรินทร โกมลสุทธิ และ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์</i>	171

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี ในทรศนะของพนักงานครู <i>สืบทำรวจตรีวัชราวุธ เกษมกุลดิถิก และรองศาสตราจารย์อรทัย ทองอยู่</i>	89
การส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย โดย ผู้ปกครองผ่านชุดกิจกรรม "สนุกกับลูกกรีก" <i>นางสาวบุษยามาศ มิ่งหลวง และ ดร. สุจินดา ขจรรังศิลป์</i>	179
การจัดการสื่อสารโซเชียลมีเดียเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ทางการแข่งขันของสื่อสิ่งพิมพ์ในเครือเอสทีวีผู้จัดการ <i>นายสุรศักดิ์ จีรวัดธรรมมงคล และ ดร. ณสรวิญ มหิทธิชาติกุล</i>	189
การพัฒนารูปแบบการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์โครงการขนาดใหญ่ของรัฐ กรณีศึกษา: โครงการการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น <i>นายภัทรชัย วิชัยยะ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุขุม เฉลยทรัพย์</i>	199
การพัฒนาขีดความสามารถความเป็นผู้นำของผู้จัดการ สาขาธนาคารพาณิชย์เอกชนไทย <i>นางสาวสมศรี แซ่ใจ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐรุพันธ์ เขจรนันท์</i>	209
การสร้างแบบวัดคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามการรับรู้ของครู โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงของผลการวัด <i>นายไชยา อินทะเสน</i> <i>ดร. รณิดา เขยชุ่ม และ ดร. ดวงใจ สีเขียว</i>	219
ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของพนักงานในเขตอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา <i>นางสาวจุฑาภรณ์ ยศไกร และ ดร. ณัฐพล วงษ์สวัสดิกุล</i>	229
รูปแบบการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ <i>นางสาวจอมใจ ภัคดีพินิจ และ ดร. ณัฐพล วงษ์สวัสดิกุล</i>	239
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในเครือข่ายที่ 33 เขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร <i>นางสาวนาตยา พูลเกิด และ ดร. สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์</i>	249
ภาวะผู้นำด้านการกระจายอำนาจและยุทธศาสตร์ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนา ประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น ศึกษากรณีผู้บริหารท้องถิ่นในเขต จังหวัดภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย พ.ศ. 2554 <i>นายจรินทร์ อิวสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ภัฏยรรณิ์กมลลา สุขพานิช-ชั้นทปราบ</i>	259

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาวะผู้นำแบบนักการทูต-นักการทหารและยุทธศาสตร์สันติวิธีไร้ความรุนแรง เพื่อความอยู่รอดของชาติ ศึกษาเฉพาะกรณี พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ พ.ศ. 2555 นางสาววันดี ฤกษ์รยาคง และรองศาสตราจารย์ ดร. ธัญธรรณ์/กมล สุขพานิช-ชั้นทปราบ	269
รูปแบบการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ในประเทศไทย นายอิทธิพงศ์ ตันมณี และศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ ช่างเรียน	279
แนวทางการบริหารจัดการผลกระทบทางลบของโครงการพัฒนาพื้นที่ บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ศึกษากรณีพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง นายเสรีพิพัทธ์ ศรีเมือง และศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ ช่างเรียน	289
การพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้กับประชาชน ด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน ศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกหญิง ดร. พัชรา สิ้นลอยมา และคณะ	299
การจัดการความขัดแย้งของบุคลากรมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี รองศาสตราจารย์ ดร. พรพิพัฒน์ เพิ่มผล	313
ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ดร. จุฬารัตน์ภรณ์ ธนะแพทย์	321

**การพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกของ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติให้กับประชาชน ด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและ
การพิสูจน์หลักฐาน**

**Improving the Efficiency of Evidence Collection and Forensic
Processing Systems of the Royal Thai Police to Enhance the
Administration of Justice for The Public**

**ศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกหญิง ดร. พัชรา สิ้นลอยมา และคณะ
คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ**

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งถอดบทเรียนในคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) และวิเคราะห์คดีต่างๆ ที่ถูกยกฟ้องจากความบกพร่องของการรวบรวมพยานหลักฐาน โดยนำแนวคิดการจัดการความรู้ (Knowledge Management) มาเป็นเครื่องมือในการสกัดความรู้จากผู้พิพากษา อัยการและเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวน และการพิสูจน์หลักฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน ได้แก่ 1) การขาดผู้มีประสบการณ์ทำงานในพื้นที่ด้านการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานที่เกิดเหตุ 2) การขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดเก็บและการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน 3) การขาดงบประมาณสนับสนุนให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน 4) การให้อำนาจกับพนักงานสอบสวนในการใช้ดุลพินิจด้านการรวบรวมพยานหลักฐานมากเกินไป และ 5) พนักงานสอบสวนไม่สามารถเก็บรวบรวมพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุได้ เนื่องจากขาดการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุที่ดี ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของวัตถุพยาน จึงเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุทำให้พยานหลักฐานสูญหาย

Abstract

The purposes of this research were to study about the present situation, problems, obstacles and the ways to develop the efficiency of evidence collection and forensic processing systems of the Royal Thai Police to enhance the Justice Administration including to study cases that are the best practice and analysis other cases dismissed due to evidence collection. With concept of Knowledge Management, the main tool for collecting information by knowledge intercept from judge, prosecutor, expert investigative and inquiry officers. The results of the research were found that problems, obstacles of enhancing the Justice Administration of Royal Thai Police in evidence collecting and forensics as following: 1) lack of experienced officers to work in evidence collecting of crime scene areas, 2) lack of tools and modern technologies for collecting and examining forensic evidences from crime scene areas, 3) lack of budget support for operational police officers in evidence collecting

4) the law issues stated too much power for inquiry official to use their own discretion to collect evidence, and 5) the inquiry official could not collect the evidence from the crime scene because it lacks of good crime scene prevention and people do not be aware the importance of evidence, it made the evidence lost.

บทนำ

สถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมปัจจุบันที่เกิดขึ้นในประเทศไทย พบทั้งปัญหาอาชญากรรมทั่วไปและปัญหาอาชญากรรมที่มีความรุนแรง ทำให้มีคดีเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและมีหลายคดีที่ไม่สามารถจับกุมคนร้ายได้ หน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมดังกล่าว คือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม รวมทั้งการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาแก่ประชาชน ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ การป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้น แต่เมื่อมีเหตุเกิดขึ้นก็ต้องทำการสืบสวนสอบสวนและหาพยานหลักฐาน เพื่อจับกุมคนร้ายมาดำเนินคดีและลงโทษให้ได้ ดังนั้นประสิทธิภาพในการทำงานของตำรวจจึงเป็นปัญหาสำคัญในการปฏิบัติงาน และอาจส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ

สถิติคดีอาญาในปี พ.ศ. 2552 ที่เกิดขึ้นทั่วประเทศประมาณ 540,000 คดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ ในปี พ.ศ. 2552 เกิดขึ้น 6,637 คดี จับกุมได้ 3,410 คดี และคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ในปี พ.ศ. 2552 มีสถิติคดีเกิดขึ้น 16,525 ราย จับกุมได้เพียง 9,454 ราย และคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในปี พ.ศ. 2552 มีสถิติคดีเกิดขึ้น 28,782 ราย จับกุมได้เพียง 12,100 ราย ซึ่งจะเห็นได้ว่าสามารถจับกุมได้เพียง 40-50% นอกจากนั้น เมื่อส่งสำนวนไปให้อัยการพิจารณา อัยการได้สั่งไม่ฟ้องอีกจำนวนหนึ่ง และเมื่อส่งฟ้องศาล ศาลยกฟ้องอีกจำนวนหนึ่ง รวมประมาณ 20-30% โดยสรุปแล้วมีคดีขึ้นสู่ศาลและลงโทษผู้กระทำความผิดเพียง 20% เท่านั้น กรณีดังกล่าวข้างต้นเป็นผลให้ความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อตำรวจได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภาพลักษณ์ของตำรวจในสายตาของประชาชนเกิดความเสียหาย เนื่องจากขาดความเชื่อมั่นและศรัทธาในประสิทธิภาพการทำงานของตำรวจ

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมควรนำงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน เพื่อค้นหาผู้กระทำผิดโดยใช้ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์เข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และเก็บวัตถุพยานมาตรวจสอบหาพฤติกรรมแห่งคดี เพราะพยานหลักฐานทุกชนิดที่ตกอยู่ในสถานที่เกิดเหตุสามารถนำมาหาร่องรอยการเกิดคดีและนำผลการตรวจพยานหลักฐานไปให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนติดตามหาตัวผู้กระทำผิด หรือผู้ต้องสงสัยมาทำการสอบสวนได้ แต่ในปัจจุบันระบบงานด้านการพิสูจน์หลักฐานยังมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหลายประการ เช่น ปัญหาการขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ปัญหาการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ปัญหาการยกฟ้องในชั้นศาล เนื่องจากความผิดพลาดในการรวบรวมพยานหลักฐานขึ้นสู่ศาล ปัญหาการบริหารจัดการ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน และปัญหาการขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันนิติวิทยาศาสตร์และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ บางปัญหาถือเป็นอุปสรรคต่อการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วย และเป็นสิ่งที่รัฐบาลและสาธารณชนควรให้ความสำคัญรวมถึงควรศึกษาถึงรูปแบบที่ถูกต้องในการนำมาใช้ในการระงับรักษาสถานที่เกิดเหตุ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ เก็บวัตถุพยานในที่เกิดเหตุ การพิสูจน์หลักฐาน การชันสูตรพลิกศพ รวมทั้งความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิติวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะปัญหาการตายอย่างน่าสงสัยหลายๆ กรณี เช่น การวิสามัญฆาตกรรม ซึ่งหลายครั้งยังขาดการตรวจสอบที่มีมาตรฐานตามหลักวิชา นอกจากนี้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นมึ้น้ำหนักในการรับฟังและเป็น

ที่ยอมรับในนานาอารยประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิเช่น ประเทศในยุโรป สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น มีการนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ มาพัฒนาใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานต่างๆ ให้ได้ผลที่ถูกต้องแท้จริงตามหลักวิทยาศาสตร์

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนนายร้อยตำรวจ จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน โดยการจัดกรความรู้จากเอกสารและจากประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงาน ผ่านการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Storytelling) เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อพัฒนางานตรวจพิสูจน์หลักฐานและวิทยาการตำรวจ ให้พร้อมทำงานควบคู่กับพนักงานสอบสวนเพื่อให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย รวมทั้งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพด้วยความรวดเร็วเที่ยงตรง เสมอภาค ประการสำคัญเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกของตำรวจให้เป็นยอมรับ ศรัทธาและเชื่อมั่นจากประชาชนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

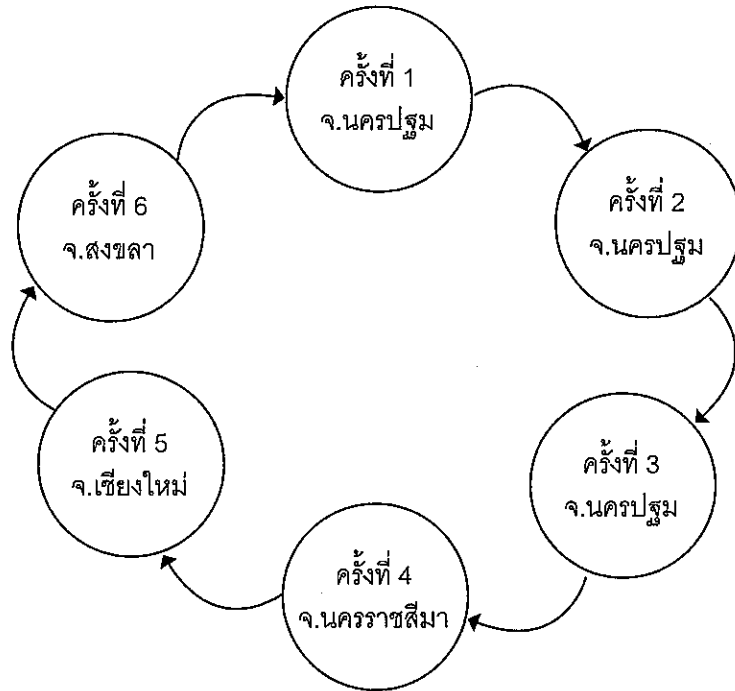
1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน
2. เพื่อวิเคราะห์เชิงระบบเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน
4. เพื่อถอดบทเรียนในคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) และวิเคราะห์คดีต่างๆ ที่ถูกยกฟ้อง อันเนื่องมาจากการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำแนวคิดการจัดการความรู้ (Knowledge management) มาเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายอยู่ในรูปของเอกสาร สถิติ คำพิพากษาคดี จำนวน การสอบสวน รายงานการสืบสวน รวมถึงรวบรวมองค์ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลผู้ปฏิบัติงานและผู้มีประสบการณ์โดยตรง โดยใช้วิธีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Storytelling) จำนวน 6 ครั้ง ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบไปด้วย 1) ข้าราชการตำรวจ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนและพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่ตำรวจพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละภาค ได้แก่ กองพิสูจน์หลักฐานกลาง กรุงเทพมหานคร และศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 7 จังหวัดนครปฐมเป็นตัวแทนภาคกลาง ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 3 จังหวัดนครราชสีมา เป็นตัวแทนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 5 จังหวัดลำปางเป็นตัวแทนของภาคเหนือ และศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 9 จังหวัดสงขลา เป็นตัวแทนของภาคใต้ 2) ผู้พิพากษาที่มีประสบการณ์ในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐานและมีกรยกฟ้องเนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอในชั้นศาล 3) อัยการที่มีประสบการณ์ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการยกฟ้องเนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอ รวมถึง 4) ประชาชนที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือความผิดต่อชีวิตและร่างกาย มาทำการจัดการเรียนรู้ใหม่อย่างเป็นระบบ และให้กลุ่มเป้าหมายได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น และเข้าร่วมกิจกรรม AAR (After Action Review) หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบที่ได้รับมาทำการถอดบทเรียน โดยนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ แนวคิดประสิทธิภาพ

แนวคิดการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม แนวคิดการถอดบทเรียน แนวคิดการวิเคราะห์ SWOT และแนวคิดการวิเคราะห์ระบบ นอกจากนี้ ยังทำการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นตัวแทนที่ดีที่สามารถให้ข้อมูลในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย

แผนภาพที่ 1 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสกัดความรู้ที่เป็นแก่นสาระ (core competencies) จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นระบบ โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Storytelling) เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการตรวจพิสูจน์หลักฐานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้เป็นยอมรับ ศรัทธาและเชื่อมั่นจากประชาชนและสังคมต่อไป ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สถานภาพปัจจุบันของการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน

สถานภาพปัจจุบันของการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐานประกอบไปด้วยการทำงานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุและการพิสูจน์หลักฐาน โดยแบ่งออกเป็น 8 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มงานตรวจสถานที่เกิดเหตุ 2) กลุ่มงานตรวจเอกสาร 3) กลุ่มงานตรวจอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน 4) กลุ่มงานตรวจทางเคมี ฟิสิกส์ 5) กลุ่มงานตรวจชีววิทยาและดีเอ็นเอ 6) กลุ่มงานตรวจยาเสพติด 7) กลุ่มงานตรวจลายนิ้วมือแฝง และ 8) กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ จะเห็นได้ว่าจากสถิติผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ในสังกัดสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ ประจำปีงบประมาณ 2553 (ต.ค. 2552-ก.ย. 2553) สรุปได้ดังนี้

1) การตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ผลงานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ พบว่า มีการตรวจสถานที่เกิดเหตุคดีลักทรัพย์มากที่สุด จำนวนทั้งหมด 13,862 คดี รองลงมาเป็นการตรวจสถานที่เกิดเหตุ คดีอื่นๆ จำนวน 10,798 คดี และการตรวจสถานที่เกิดเหตุ คดีเพลิงไหม้ จำนวน 2,452 คดี ตามลำดับ ส่วนคดีสำคัญอื่นๆ ได้แก่ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ คดีฆาตกรรม จำนวน 2,169 คดี การตรวจสถานที่เกิดเหตุ คดีระเบิด จำนวน 365 คดี และคดีปล้นทรัพย์/ชิงทรัพย์ จำนวน 224 คดี

2) การเก็บวัตถุพยานคดีและถ่ายรูป

ผลงานด้านการเก็บวัตถุพยานคดีและถ่ายรูปของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจมากที่สุด คือ งานถ่ายรูป จำนวน 36,070 คดี รองลงมาเป็นการเก็บร่องรอยลายนิ้วมือแฝง 6,809 คดี และการเก็บเขม่าปืน จำนวน 711 คดี ตามลำดับ

3) งานพิสูจน์หลักฐาน

ผลงานด้านการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดให้โทษของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ มากที่สุดคือ การตรวจพิสูจน์ยาเสพติดให้โทษและสารพิษ จำนวน 85,113 คดี รองลงมา คือ การตรวจพิสูจน์ชนิดอาวุธปืนและร่องรอย จำนวน 2,616 คดี และการตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์นิ้วมืออัตโนมัติ จำนวน 13,462 คดี ตามลำดับ ส่วนคดีสำคัญ ได้แก่ การตรวจพิสูจน์ รอยลายนิ้วมือ ฝ่ามือ และฝ่าเท้าแฝง จำนวน 5,530 คดี

4) งานทะเบียนประวัติอาชญากร

ผลงานด้านงานทะเบียนประวัติอาชญากรของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจมากที่สุดเป็นการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือผู้ต้องหา จำนวน 896,638 คดี รองลงมาเป็นการตรวจสอบประวัติบุคคล จำนวน 852,497 คดี และการตรวจสอบฐานข้อมูลประวัติอาชญากรในระบบ CDS จำนวน 338,501 คดี

2. ปัญหาอุปสรรคในการอำนวยความสะดวกของสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน

1) ปัญหาองค์กร

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีภาระรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก ทั้งภารกิจหลักในการถวายความปลอดภัยองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ พระราชอาคันตุกะ รวมทั้งเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ทั้งในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การอำนวยความสะดวกทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เป็นต้น ตำรวจจึงเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่มักจะมีปัญหาในการบริหารองค์การอยู่เสมอ ทำให้ตำรวจไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาเรื่องค่าตอบแทนสวัสดิการ รวมถึงทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อขวัญ กำลังใจ และการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ โดยเฉพาะพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านพิสูจน์หลักฐาน ชาติเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการปฏิบัติหน้าที่ งบประมาณในส่วนของการสนับสนุนและงานด้านวิชาการตำรวจมีไม่เพียงพอ การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลและหน่วยงานอื่นของรัฐบาลที่ให้กับตำรวจไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการทำงาน เงินเดือนไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายจริง

2) ปัญหาบุคลากร

(1) ปัญหาความบกพร่องในการสืบสวนและการทำสำนวนการสอบสวน จากการตรวจสอบของกลุ่มงานตรวจสอบสำนวนอัยการ กองคดี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่ายังมีข้อบกพร่องในการสืบสวนและการทำสำนวนการสอบสวน

(2) พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านการรวบรวมพยานหลักฐานส่วนพนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์ในการทำงานนานกลับไม่สนใจใฝ่หาความรู้ และทบทวนเกี่ยวกับการตรวจสถานที่เกิดเหตุและการรวบรวมพยานหลักฐาน จึงอาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และทำให้พยานหลักฐานในคดีเสียหายได้

(3) ปัญหาการถูกร้องเรียนทำให้ขาดขวัญกำลังใจและความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ ทำให้ปัจจุบันไม่มีใครต้องการเป็นพนักงานสอบสวน และประการสำคัญพนักงานสอบสวนมีงบประมาณในการปฏิบัติงานน้อยมากเมื่อเทียบกับปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย

(4) ปัญหาการขาดแคลนพนักงานสอบสวน ผู้ชำนาญในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ผู้ชำนาญในการตรวจพิสูจน์ทุกสาขาและขาดแพทย์สาขานิติเวช ปัจจุบันสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจยังขาดแคลนผู้ชำนาญการด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุ การตรวจวัตถุพยานทางชีววิทยา เคมี และฟิสิกส์ แต่มีงานที่ส่งเข้ามาตรวจอย่างต่อเนื่องทุกวัน ทำให้งานประจำค้างคั่ง และยังคงต้องเสียเวลาไปเป็นพยานศาลในคดีต่างๆ

(5) ปัญหาการขาดความเอาใจใส่หรือดูแลจากผู้บังคับบัญชาการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน แม้จะเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่อย่างไรก็ตามผู้บังคับบัญชาทุกระดับที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการสอบสวนการอำนวยความสะดวกจะต้องสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจจะมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ นอกจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ส่วนหนึ่งคือผู้ใต้บังคับบัญชา จะต้องเป็นบุคคลที่มีสติปัญญา มีความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญ ประสบการณ์ รวมทั้งมีคุณธรรมและจริยธรรมแล้ว ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ ชี้แนะ บังคับบัญชา กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน และจะต้องเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อผลงานที่มีต่อส่วนรวมอันจะเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

(6) การถูกกดดันจากกระแสสังคม ข้อขัดแย้งของเจ้าหน้าที่ตำรวจคือการถูกกระแสสังคมกดดัน ทำให้การทำงานค่อนข้างลำบาก เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ควรเชื่อคำรับสารภาพของผู้ต้องสงสัยหรือผู้ต้องหามากเกินไป เพราะเมื่อถึงชั้นอัยการหรือศาล คนเหล่านี้สามารถกลับคำให้การได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ คือ สิ่งที่สำคัญที่สุด ดังนั้น หลักกฎหมายยกประโยชน์ให้จำเลย แต่ถ้าในกรณีพนักงานสอบสวนพยายามรวบรวมพยานหลักฐานให้มากที่สุดก็จะสามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่ามีความผิดจริง

3) ปัญหาด้านเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูล

(1) ปัญหาการขาดแคลนยานพาหนะ และขาดแคลนเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการตรวจพิสูจน์พบว่า ในปัจจุบันหน่วยงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจหลายแห่งยังขาดเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่มีความทันสมัยและจำเป็นต่อการตรวจพิสูจน์หลักฐาน เพื่อให้การทำงานรวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำ

(2) ปัญหาการขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการตรวจสอบข้อมูลและจัดเก็บฐานข้อมูล ในปัจจุบันหน่วยงานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครองมีการจัดเก็บลายนิ้วมือเพียง 2 นิ้ว จากการทำบัตรประชาชนซึ่งระบบดังกล่าวก็ไม่สามารถเชื่อมโยงกับระบบคอมพิวเตอร์ของตำรวจได้ ทำให้การตรวจสอบ ลายพิมพ์นิ้วมือของบุคคลทั่วไปในระบบออนไลน์นี้ไม่สามารถกระทำได้ ประกอบกับในปัจจุบันไม่มีการจัดเก็บลายนิ้วมือของแรงงานต่างด้าว สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาในระบบการจัดเก็บลายนิ้วมือ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน

4) ปัญหาข้อกฎหมาย

(1) การให้อำนาจกับพนักงานสอบสวนในการใช้ดุลพินิจด้านการรวบรวมพยานหลักฐานมากเกินไป การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนหรือตำรวจ การพิจารณาพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวน ตกเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ ในส่วนของผู้พิพากษามีหน้าที่ชี้แจงนำพยานหลักฐานของ

คู่ความที่ได้จากการสอบสวน จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นสิ่งที่ยากลำบากที่สุด ซึ่งเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน หรือผู้เกี่ยวข้องในการสืบสวนสอบสวน จึงควรพิจารณาว่ากฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนมากไปเกินไปหรือไม่ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และเจ้าหน้าที่ผู้ร่วมตรวจสอบที่เกิดเหตุควรมีอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีได้หรือไม่

(2) การใช้พยานหลักฐานจากเครื่องจับเท็จ เพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา กรณีที่ไม่สามารถหาพยานแวดล้อมอื่นได้ ศาลให้น้ำหนักพยานหลักฐานจากการใช้เครื่องจับเท็จน้อยกว่าพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อื่นๆ เช่น ลายนิ้วมือ หรือ DNA ดังนั้น การรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนมิใช่เพียงเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดเท่านั้น แต่รวมถึงพยานหลักฐานที่อาจพิสูจน์ถึงความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาได้ด้วย

5. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ได้แก่

(1) ปัญหาเรื่องการเผยแพร่วิธีการตรวจเก็บและการตรวจพิสูจน์วัตถุพยาน ปัญหาเรื่อง การเปิดเผยวิธีการตรวจเก็บวัตถุพยานและวิธีการตรวจพิสูจน์วัตถุพยานบางชนิดให้บุคคลภายนอกหรือสื่อมวลชนทราบเป็นประเด็นที่ควรพิจารณาว่าเป็นการเหมาะสมหรือไม่ที่ควรเปิดเผย จะทำได้เพียงใด จึงจะไม่เกิดความเสียหายต่อรูปคดีและการทำงานของตำรวจในอนาคต เพราะจะทำให้เสียรูปคดีและคนร้ายใช้วิธีการต่างๆ ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำงานยากยิ่งขึ้น คนร้ายรู้ว่าตำรวจทำอะไร ก็จะหาทางป้องกันหรือหาทางทำลายหลักฐานดังจะเห็นจากในปัจจุบันคดีอุกฉกรรจ์ต่างๆ คนร้ายจะสวมถุงคลุมหน้า สวมถุงมือ ใส่รองเท้า เพื่ออำพรางและป้องกันตัวเองไม่ให้ถูกจับหรือทำลายศพซึ่งเป็นวัตถุพยานสำคัญ

(2) ปัญหาการขาดความร่วมมือจากพยานบุคคลในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อ การรวบรวมพยานหลักฐานในคดี ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการทำงานด้านการสอบสวนคือ การทำงานเสี่ยง ขาดขวัญและกำลังใจเป็นปัญหาหลัก ถ้าจะพิจารณาถึงพยานหลักฐานที่นำมาใช้ในชั้นศาลส่วนใหญ่เป็นประจักษ์พยานซึ่งประจักษ์พยานที่ศาลรับฟังจะมีข้อจำกัด เนื่องจากไม่มีใครกล้ามาเป็นพยาน เพราะอาจถูกฆ่าปิดปาก บางครั้งคำให้การของพยานก็อาจเป็นข้อสงสัยให้ศาลพิจารณายกฟ้องได้ เช่น กรณีของผู้ก่อความไม่สงบ ยิงชาวบ้าน แต่ประจักษ์พยานให้การว่าเห็นคนร้าย โดยสามารถบอกลักษณะของคนร้ายได้อย่างละเอียดชัดเจน ทำให้ศาลไม่เชื่อเพราะเมื่อพยานเห็นคนถูกยิง ย่อมจะต้องหลบหรือบางครั้งที่เกิดเหตุมีสิ่งปิดบัง หรือยิงเมื่อเวลาใกล้มืดก็ไม่น่าจะมองเห็นตัวคนร้ายได้อย่างชัดเจน ที่สำคัญคือ การไม่ได้ตัวคนร้ายไปเบิกความหรือกรณีของการปล่อยตัวพยานไป ก็เหมือนปล่อยปลาลงน้ำ ทำให้ไม่ได้ตัวมาเป็นพยานยืนยันในชั้นศาล

(3) ขาดการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพนักงานสอบสวน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เช่น ศาล หรือพนักงานอัยการ เพื่อทำการวิเคราะห์คดีหรือหาคำพิพากษาในคดีที่ประสบความสำเร็จและคดีที่ล้มเหลวร่วมกัน การขาดการประชาสัมพันธ์หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ศาล อัยการ แพทย์นิติเวช ฝ่ายสืบสวน และพนักงานสอบสวน จะทำให้ไม่สามารถทราบบทเรียนที่ผิดพลาดหรือทราบจุดอ่อนในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายได้ ปัจจุบันเมื่อศาลพิพากษายกฟ้อง พนักงานอัยการจะแจ้งมายังสถานีตำรวจว่าคดี “ยกฟ้อง” โดยไม่ได้แจ้งเหตุผลของการยกฟ้อง หรือไม่มีรายละเอียดว่ายกฟ้องเพราะสาเหตุใด ทำให้พนักงานสอบสวนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ทราบเหตุผลในการยกฟ้อง แต่ละคดี การที่ศาลยกฟ้องในคดีต่างๆ บางคดีอาจเกิดจากความบกพร่องในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและ การรวบรวมพยานหลักฐาน จึงควรนำคำพิพากษาในคดีเหล่านี้มาทำการศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

3. คดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice)

คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกกรณีศึกษาที่เป็นคดีที่ประสบความสำเร็จด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐานจากคำพิพากษาฎีกา จำนวนการสอบสวน รายงานการสืบสวน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน 11 คดี ดังต่อไปนี้

- กรณีศึกษาที่ 1 คดีฆ่า สส. กอบกุล นพอมรบดี
- กรณีศึกษาที่ 2 คดีฆ่า ผู้ว่าราชการจังหวัดยศธร “นายปรีณะ ลิพัฒนะพันธ์”
- กรณีศึกษาที่ 3 คดีฆาตกรรมนางสาวเจนจิรา พลอยอรุณศรี
- กรณีศึกษาที่ 4 คดีฆ่าข้างป่า ที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
- กรณีศึกษาที่ 5 คดีกระสุนปรศนาตกลใส่หลังคาบ้านเจาะชายโครงซ้ายทะลุตัดหัวหัวใจเด็กหญิงวัย 8 ขวบเสียชีวิต ที่จังหวัดราชบุรี
- กรณีศึกษาที่ 6 คดีป่าหินที่จังหวัดสุพรรณบุรี
- กรณีศึกษาที่ 7 คดีนักแม่นปืนยิงตัวตาย 5 นัด ที่จังหวัดนนทบุรี
- กรณีศึกษาที่ 8 คดีตรวจพบรอยลายนิ้วมือแฝงในคดีลักทรัพย์ซึ่งตรงกับคนร้าย ในระบบ AFIS
- กรณีศึกษาที่ 9 คดี พ.ญ.ผัสพร บุญเกษมสันติ ถูกฆาตกรรมและอำพรางศพ
- กรณีศึกษาที่ 10 คดีดีเอ็นเอ ที่สำลือดูหนู
- กรณีศึกษาที่ 11 คดีคดีฆ่าหั่นศพน้องโซ

4. คดีที่ถูกยกฟ้องเนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอ (Bad practice)

คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกกรณีศึกษาที่เป็นคดีที่ถูกยกฟ้องเนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอ (Bad practice) ด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐานจากคำพิพากษาฎีกา จำนวนการสอบสวน รายงานการสืบสวน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คดี ดังต่อไปนี้

- กรณีศึกษาที่ 1 คดีฆ่าเหยื่อศัลยกรรมใบโอคลีนิก
- กรณีศึกษาที่ 2 คดีฆ่าดาบยืม
- กรณีศึกษาที่ 3 คดีข่มขืน ที่ถูกยกฟ้อง
- กรณีศึกษาที่ 4 คดีพบศพซาร่า ซิดนีย์เจเน ชาวอังกฤษในเกสต์เฮาส์ที่จังหวัดเชียงใหม่
- กรณีศึกษาที่ 5 คดีรุมฆ่าตำรวจ ตชด. แต่ถูกยกฟ้องจากทนายความ
- กรณีศึกษาที่ 6 ปัญหาที่เกิดขึ้นและยกฟ้องเนื่องจากการตรวจพิสูจน์อาวุธปืน
- กรณีศึกษาที่ 7 คดีฆาตกรรมหญิงสาว หลังมีม่าน้ำมัน ปตท. ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- กรณีศึกษาที่ 8 คดี ดีเอ็นเอที่หมวกกันน็อก
- กรณีศึกษาที่ 9 คดี ดีเอ็นเอที่กันบูหรือ
- กรณีศึกษาที่ 10 คดีฆ่าดาบซิด เกือบจับคนร้ายผิดตัว

สรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐานในคดีที่ประสบความสำเร็จ จะต้องมึลักษณะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) ความรวดเร็วในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน และความทุ่มเทในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการติดตาม สืบสวน สอบสวน และการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ และการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุเพื่อไม่ให้พยานหลักฐานถูกทำลาย

2) พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญที่สุดที่ทำให้คดีประสบความสำเร็จ เพราะไม่สามารถเบี่ยงเบนผลการพิสูจน์ได้ เช่น การตรวจพิสูจน์คราบโลหิต อาวุธปืน หัวกระสุนปืน ดีเอ็นเอ คราบอสุจิฯ เช่น ในคดีฆ่าข้างป่า ที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี หลักฐานที่สำคัญคือ หัวกระสุนปืนขนาด 7.62 มม. (รัสเซีย) ซึ่งใช้กับปืน AK-47 หรืออาก้า จำนวน 1 หัว สามารถนำไปสู่การจับกุมคนร้ายได้ รวมถึงผู้จ้างวานทั้งหมด หลักฐานชิ้นนี้ เป็นแนวทางสำคัญในการติดตามสืบสวนจับกุมคนร้ายได้ จากที่ก่อนการตรวจนั้นไม่มีแนวทางเลยว่าคนร้ายกลุ่มใด ใช้อาวุธชนิดใด แต่อย่างไรก็ตามว่า “การสืบสวนสอบสวน

ที่ประสบความสำเร็จ ไม่ใช่ว่าจะต้องอาศัยงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญในการสันนิษฐานการจำลองเหตุการณ์ การผูกเรื่องเพื่อเชื่อมโยงเหตุการณ์ การประสานงาน และความร่วมมือกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านกรให้ข้อมูลและการประสานงานที่รวดเร็ว”

3) พยานหลักฐานที่พบในที่เกิดเหตุสามารถนำไปตรวจพิสูจน์ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้ เช่น โครงกระดูกในคดีของเจนจิรา ปลอกกระสุนปืนในคดีของ สส. กอบกุลฯ และคราบเลือดที่ติดอยู่ในห้องของ ผู้พันตั้ง เป็นต้น เพราะพยานหลักฐานมีค่ามากกว่าประจักษ์พยาน เนื่องจากประจักษ์พยานอาจให้การคลาดเคลื่อนไปได้ เมื่อเวลาผ่านไปเป็นเดือนหรือเป็นปี หรืออาจเกิดความสับสนเวลาให้การในชั้นศาล

4) การประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่สืบสวน พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์ แพทย์นิติเวช พนักงานอัยการ หรือศาล (อาจมีการหารือกันอย่างไม่เป็นทางการ) จะทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาจะมีความสมบูรณ์และเชื่อมโยงกันอย่างครบถ้วน เพราะผู้มีหน้าที่แต่ละฝ่ายจะทำหน้าที่ในทิศทางที่สอดคล้องกันอยู่แล้ว โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนกับเจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์และแพทย์นิติเวชจะต้องหารือกันอย่างใกล้ชิด จะทำให้คดีนั้นประสบผลสำเร็จดังตัวอย่างคดีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

5) บางคดีเป็นคดีที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าหรือมีการจัดฉากวางแผนหลอกเจ้าหน้าที่ตำรวจให้หลงทาง อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นคดีที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า หรือปกปิดพยานหลักฐาน แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีประสบการณ์จะใช้ดุลยพินิจตรวจสอบความผิดปกติของปัจจัยรอบด้านหรือสิ่งแวดล้อมรอบที่เกิดเหตุ หรือในลักษณะเหตุปัจจัยที่หมุนรอบผู้ตกเป็นเหยื่อ เพื่อหาสาเหตุของการเสียชีวิต การคลี่คลายคดี อาจเกิดจากการจำลองเรื่องราวในสถานที่เกิดเหตุ (Reconstruction) โดยอาศัยข้อมูลทางนิติเวช คือบาดแผลที่พบตามร่างกายของศพ ประกอบกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุที่พบร่องรอยการล้มของสิ่งของ ร่องรอยการเปียกน้ำ และผ้าเปื้อนเลือด สิ่งเหล่านี้ถ้าสามารถนำมาประกอบกัน ก็จะเป็นการเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถทดแทนวัตถุพยานอื่นๆ ที่ถูกคนร้ายอำพรางคดีไป ผู้ที่ทำการจำลองเรื่องราวในสถานที่เกิดเหตุได้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถหลายด้าน และมีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในการคลี่คลายคดีต่างๆ มาแล้วเป็นอย่างดี

6) เป็นคดีอุกฉกรรจ์ สะเทือนขวัญ คดีฆาตกรรม หรือคดีที่ประชาชนให้ความสนใจทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดความกดดัน และเป็นการกดดันตัวผู้กระทำผิดด้วยเช่นกัน รวมถึงการใช้ดุลยพินิจเพื่อตรวจสอบสภาพแวดล้อมบริเวณพื้นที่เกิดเหตุ เพื่อค้นหาบุคคลต้องสงสัย ทำให้ค้นพบพยานหลักฐานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด และเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการค้นหาคราบเลือด พยานหลักฐานต่างๆ จนพบ และนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำผิดได้

7) เป็นคดีที่สื่อมวลชนให้ความสนใจในการนำเสนอข่าวสาร ซึ่งเป็นการสร้างความกดดันให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้กระทำผิดอีกเช่นกันหรือคดีผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีชื่อเสียงในสังคม เช่น นักการเมือง ดารานักแสดง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ตกเป็นผู้เสียหายหรือผู้กระทำผิด เป็นต้น

8) เป็นคดีที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และความสะดวกในการติดต่อประสานงาน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินคดีเท่านั้น ซึ่งหากในคดีใดได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชาหรือต่อสื่อมวลชนจำนวนมากคดีเหล่านี้ก็จะประสบผลสำเร็จเป็นส่วนใหญ่

สำหรับคดีที่ศาลยกฟ้อง อันเนื่องจากความบกพร่องของการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน มีปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญ ดังนี้

1) พนักงานสอบสวนไม่สามารถเก็บรวบรวมพยานหลักฐานจากสถานที่เกิดเหตุได้ เนื่องจากขาดการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุที่ดี ประชาชนหรือนักข่าวไม่เห็นความสำคัญของวัตถุพยาน จึงเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ ทำให้พยานหลักฐานสูญหายหรือได้รับความเสียหาย

2) พนักงานสอบสวนให้ความสำคัญกับพยานบุคคลมากเกินไป ซึ่งพยานบุคคลยังไม่เป็นที่ยอมรับในชั้นศาล เนื่องจากพยานบุคคลสามารถกลับคำให้การไปมา หรือพูดทวงวนได้ไม่สามารถนำไปอ้างอิงทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้

3) พนักงานสอบสวนยังขาดแคลนงบประมาณในส่วนของการสืบสวน สอบสวนและค้นหาพยานวัตถุ จากการให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนในการจัดประชุม พบว่างบประมาณในแต่ละคดีมีจำนวนสูงมากและต้องใช้เงินส่วนตัวในการติดตามคดีแต่ละเรื่อง แม้กระทั่งคดีลักทรัพย์มูลค่าไม่มาก แต่อาจจะต้องใช้งบประมาณถึงห้าหมื่นบาท ซึ่งทำให้การติดตามคดีไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

4) พนักงานสอบสวนถูกกดดันจากสื่อมวลชนและสังคมที่จับตามองความเคลื่อนไหวในการดำเนินคดี ซึ่งความกดดันดังกล่าวเปรียบเสมือนดาบสองคม ที่อาจจะเป็นแรงผลักดันให้ทำงานได้สำเร็จ หรือทำให้งานล้มเหลวก็ได้

5) ผู้บังคับบัญชาบางหน่วยไม่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน หรือพนักงานสอบสวนมีภาระงานในแต่ละวันค่อนข้างมาก ซึ่งจะทำให้ไม่มีเวลาติดตามคดี เนื่องจากพนักงานสอบสวนจะต้องเข้าเวรตลอดเวลา และจะรับคดีใหม่ๆ เข้ามาเรื่อยๆ ขณะที่คดีซึ่งรับมาก่อนหน้านี้ยังไม่เสร็จหรือยังค้างอยู่ในระบบจำนวนมาก ในขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ไม่มีใครต้องการเป็นพนักงานสอบสวน เพราะมีความเสี่ยงในการที่จะถูกฟ้องกลับ

6) ผู้ต้องหาหรือจำเลยส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและมีอิทธิพลทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจ ทำให้มีความรู้ความสามารถในการที่จะหาทนายที่มีความรู้ความสามารถมาแก้ต่างให้พยายามหลีกเลี่ยง หรือเบี่ยงเบนพยานหลักฐานเพื่อไม่ให้เกิดความน่าเชื่อถือได้

ข้อเสนอแนะ

คณะผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความยุติธรรมด้านการรวบรวมพยานหลักฐาน และการพิสูจน์หลักฐาน จากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. ด้านนิติวิทยาศาสตร์

1) ให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานมากกว่าพยานบุคคล เพราะพยานบุคคลสามารถให้การเท็จบิดเบือนความจริง รับสินบน กลับคำให้การในชั้นศาลได้ และสามารถว่าจ้างให้มีได้ แต่พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ไม่มีใครสามารถสร้าง แต่งเติม หรือเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จได้ ถ้ากระบวนการตรวจสอบที่เกิดเหตุ การเก็บพยานหลักฐาน และห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยานถูกต้องตามกฎหมาย

2) ให้ความสำคัญต่อการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ ให้เทปหรือสายกันสถานที่เกิดเหตุหรือ Police Line มีความศักดิ์สิทธิ์มากยิ่งขึ้นและมีกฎหมายสำหรับการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุที่เคร่งครัด เพราะสถานที่เกิดเหตุเป็นแหล่งที่มีวัตถุพยานมากที่สุด ถ้ามีการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุอย่างถูกต้องตามระบบเช่นเดียวกับในต่างประเทศข้างต้น จะทำให้วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุเป็นวัตถุพยานที่มีคุณค่าสามารถใช้เป็นหลักฐานพิสูจน์ความจริงในคดีและใช้เป็นหลักฐานในชั้นศาลได้

3) สนับสนุนให้นักวิทยาศาสตร์ที่ทำหน้าที่ภายในสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับการฝึกอบรมวิทยาการสมัยใหม่ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและพิสูจน์หลักฐานอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง เนื่องจากวิทยาการปัจจุบันมีความล้ำหน้าไปมาก อาชญากรรมก็มีการพัฒนาไปเช่นกัน แต่บุคลากรที่เป็นนักวิทยาศาสตร์มีการฝึกอบรมและเรียนรู้จากต่างประเทศน้อยมาก โดยเฉพาะทุนศึกษาอบรมด้านนิติวิทยาศาสตร์ เช่น การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุหรือพิสูจน์หลักฐานควรจะให้กับหน่วยงานที่ปฏิบัติจริงเท่านั้น

4) เพิ่มงบประมาณด้านเครื่องมือวิทยาศาสตร์ให้กับสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจในการจัดหาเครื่องมือตรวจพิสูจน์หลักฐานให้เท่าเทียมต่างประเทศ เช่น SEM (Scanning Electron Microscope) ใช้ใน

การตรวจเขม่าป็นเหมือนในต่างประเทศแทนเครื่อง AA (Atomic Absorption Spectrophotometer) ซึ่งถูกจำกัดด้วยเวลาในการเก็บเขม่าป็นที่มีชีวิตภายใน 6 ชั่วโมงเท่านั้น และเครื่องตรวจสอบสารพันธุกรรม DNA ซึ่งเป็นหลักฐานที่มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ แต่เครื่องตรวจ DNA และนักวิทยาศาสตร์ที่ปฏิบัติงานได้กลับมีจำนวนจำกัด

5) เพิ่มจำนวนนักวิทยาศาสตร์เพื่อรองรับกับปริมาณคดีที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี เนื่องจากในปัจจุบันมีสภาพกำลังคนไม่เหมาะสมกับปริมาณงาน และอัตราการรับนักวิทยาศาสตร์ในแต่ละครั้งมีจำนวนน้อยและไม่เพียงพอกับงานที่เพิ่มขึ้น

6) เพิ่มเงินค่าตอบแทนวิชาชีพของนักวิทยาศาสตร์ให้เท่าเทียมกับพนักงานสอบสวนหรือหน่วยงานอื่นๆ เนื่องจากมีภาระหน้าที่ใกล้เคียงกัน เช่น การตรวจสถานที่เกิดเหตุต้องออกไปตรวจเก็บพยานหลักฐาน ตรวจพิสูจน์หรือออกรายงานและไปเป็นพยานศาล จะเห็นได้ว่าเป็นภารกิจที่รับผิดชอบมาก บางคดีต้องเสี่ยงภัยและอันตรายต่อสุขภาพ เช่น การตรวจสถานที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ หรือระเบิด เป็นต้น

7) ลดปัญหาความซ้ำซ้อนในการตรวจสถานที่เกิดเหตุและเก็บวัตถุพยานระหว่างหน่วยงานสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะทำให้เกิดปัญหาการแย่งชิงวัตถุพยาน วัตถุพยานสูญหาย รวมถึงถูกยกฟ้องในชั้นศาล

8) เพิ่มงานพิสูจน์หลักฐานสมัยใหม่ให้เทียบเท่าต่างประเทศ เช่น การตรวจพิสูจน์รอยเท้า การตรวจรอยกระเซ็นของคราบโลหิต การตรวจทางกีฏนิติวิทยาศาสตร์ การตรวจจัสตวนิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งงานตรวจพิสูจน์ต่างๆ เหล่านี้ช่วยในการคลี่คลายคดีสำคัญได้

9) เพิ่มงบประมาณสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ ให้เท่าเทียมกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเช่นเดียวกับสำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ

2. ด้านพนักงานสอบสวน

1) เพิ่มปริมาณพนักงานสอบสวนให้เหมาะสมกับปริมาณคดีที่เกิดขึ้น เนื่องจากในการประชุมทุกครั้งปัญหาที่ถูกหยิบยกมา คือ จำนวนพนักงานสอบสวนไม่เหมาะสมกับปริมาณคดี เช่น สภาพที่เกิดขึ้นพนักงานสอบสวน มีจำนวนคดีประมาณ 200 คดีต่อคนต่อปี ซึ่งควรจะปรับให้พนักงานสอบสวนรับผิดชอบคดีประมาณ 70 คดีต่อคนต่อปี ทั้งนี้หากพนักงานสอบสวนมีปริมาณคดีที่เหมาะสม ก็จะทำให้สามารถทำคดีได้ทันและละเอียดยิ่งขึ้นตามลำดับ

2) เพิ่มค่าตอบแทนให้พนักงานสอบสวนให้เท่ากับพนักงานสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของพนักงานสอบสวน และเป็นการสร้างความเท่าเทียมกันในสังคมของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม

3) ให้ความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการกับพนักงานสอบสวนมากยิ่งขึ้น ในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มักหนีจากพนักงานสอบสวนไปทำหน้าที่อื่น เช่น ป้องกันปราบปราม จราจร ตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น เนื่องจากไม่ต้องทำสำนวน และมีความก้าวหน้ามากกว่า จึงควรให้ความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการต่อพนักงานสอบสวน สามารถโยกย้ายไปสายบริหารได้ มีตำแหน่งเลื่อนไหลที่ไม่มีเงื่อนไข่มากเกินไป

4) เน้นให้พนักงานสอบสวนมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่มากยิ่งขึ้น เพื่อจะทำให้การดำเนินคดีประสบความสำเร็จเพิ่มขึ้น เช่น พนักงานสอบสวนจะต้องเคร่งครัดในการเข้าเวรปฏิบัติหน้าที่ แม้เวลาเกิดเหตุจะเป็นยามวิกาล ก็จะต้องรีบเดินทางไปป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ ถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุไว้ก่อนรวมทั้งแจ้งผู้ชำนาญการเข้าร่วมตรวจสถานที่เกิดเหตุ เป็นต้น

5) ควรรวมหน้าที่การสอบสวนเข้ากับหน้าที่สืบสวน เพื่อให้การทำงานเป็นเอกภาพและเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมพยานหลักฐานอย่างแท้จริง

3. ด้านเจ้าหน้าที่สืบสวน

1) เพิ่มอำนาจในการสืบค้น เรียกข้อมูลต่างๆ กับเจ้าหน้าที่สืบสวนมากยิ่งขึ้น เช่น สามารถขอข้อมูลการใช้โทรศัพท์มือถือ ข้อมูลทางการเงินของบุคคลที่ต้องสงสัยได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่สืบสวนต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการขอข้อมูลต่างๆ ข้างต้น บางครั้งหากเจ้าหน้าที่สืบสวนขอข้อมูลเป็นการไปก็มักจะได้รับการปฏิเสธหรือได้ข้อมูลไม่หมด หรือบางทีก็ล่าช้าเกินไป ไม่สามารถติดตามจับกุมคนร้ายได้ทันเวลาที่

2) เพิ่มงบประมาณพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ในการสืบสวน เนื่องจากในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สืบสวน ทั้งการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด การสืบสวนติดตามจับกุมคนร้ายต้องใช้งบประมาณ ทั้งค่าเดินทาง ค่าที่พัก อาหาร การข่าว และงบประมาณในการติดตามผู้ต้องหา ซึ่งเจ้าหน้าที่จะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก แต่ในปัจจุบันได้รับการสนับสนุนน้อยมาก ทำให้ในบางครั้งต้องใช้เงินส่วนตัวในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งที่ผ่านมาไม่มีงบประมาณเป็นทางการ ในส่วนนี้ เช่น คดีลักทรัพย์ธรรมดาที่เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานเก็บรอยลายนิ้วมือแฝงของคนร้าย ตรวจกับระบบ AFIS จนทราบชื่อและที่อยู่ของคนร้ายแล้ว แต่กลับไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเดินทางไปติดตามจับกุมคนร้ายเนื่องจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

3) เพิ่มปริมาณเจ้าหน้าที่สืบสวน และอบรมเทคนิคการสืบสวนสมัยใหม่ เนื่องจากอาชญากรรมมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมข้ามชาติ และอาชญากรรมคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

4. ด้านการแพทย์นิติเวชศาสตร์

1) เพิ่มปริมาณแพทย์นิติเวช ในส่วนของแพทย์นิติเวชที่ต้องเดินทางไปชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 นั้น พบว่า แพทย์ดังกล่าวยังมีปริมาณน้อย แม้กฎหมายจะเลื้ออำนาจให้สามารถใช้แพทย์จากโรงพยาบาลของรัฐและเอกชนได้ก็ตาม แต่ก็มีปัญหาที่พนักงานสอบสวนที่ร่วมประชุมพบคือ แพทย์กำลังตรวจคนไข้ แพทย์ต้องพักผ่อนเพื่อตรวจคนไข้ในวันรุ่งขึ้น หรือเป็นแพทย์หญิงไม่สะดวกที่ต้องออกไปชันสูตรพลิกศพ ในเวลากลางคืนหรือพื้นที่ห่างไกล เป็นต้น

2) ขาดการประสานงานกันในเรื่องวัตถุพยาน เช่น เรื่องการส่งศพไปให้แพทย์ผ่าพิสูจน์ และการเก็บเขม่าปืน บางครั้งแพทย์ที่อยู่ในระบบสาธารณสุขจะมีความรู้ทางด้านนี้น้อยกว่าเก็บแล้วส่งไปที่ไหน ส่งไปที่ใคร ดังนั้นจะมีปัญหาเกิดขึ้นในเรื่องการประสานงาน การรับส่งต่อวัตถุพยานที่เกิดขึ้น บางครั้งเก็บไปแล้วพนักงานสอบสวนบางท่านก็ไม่ได้มารับ เพราะว่าอาจจะไม่รู้ว่าแพทย์เก็บให้หรือไม่

3) การเก็บวัตถุพยานจะต้องเก็บของผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ด้วย ไม่ใช่เก็บแต่วัตถุพยานของผู้เสียหายแล้วมาเทียบกับผู้ต้องสงสัยเท่านั้น

5. ด้านการฟ้องคดีของอัยการ

1) เพิ่มความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชศาสตร์ให้กับพนักงานอัยการ เพื่อให้เห็นความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าพยานบุคคล

2) ในคดีที่มีปัญหาในการฟ้องคดี ต้องมีการทำความเข้าใจกับกฎหมาย บางข้อพิจารณาร่วมกับเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานให้เข้าใจและพร้อมในการฟ้องคดีให้รัดกุม เช่น รายงานการตรวจพิสูจน์อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน จากตัวอย่าง กระสุนปืนขนาด .223 ซึ่งเป็นกระสุนปืนสงครามที่ใช้กับปืนเล็กกลแบบ M16 และ HK ซึ่งตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 11 มีการยกฟ้องในหลายศาล ในกรณีโจทก์ไม่นำสืบว่าเป็นกระสุนปืนแบบเจาะเกาะหรือกระสุนเพลิงหรือไม่

6. ด้านการนำคดีศาลสู่ศาลและการพิจารณาคดี

1) เพิ่มความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชศาสตร์ให้กับบุคลากรในการพิจารณาคดี ทั้งฝ่ายอัยการและศาล เพื่อให้เห็นความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าพยานบุคคล

2) การนำพยานหลักฐานในสำนวนให้ถึงศาลอย่างแท้จริง เพราะเวลาพิจารณาคดี ศาลจะดูจากพยานหลักฐานที่อยู่ในสำนวนเท่านั้น ไม่ใช่พยานหลักฐานทั้งหมด ไม่ว่าพยานหลักฐานข้างนอกจะดียังไงก็ตาม ถ้าหากไม่มาที่ศาลก็ถือว่าไม่มีพยานหลักฐานชิ้นนั้นเลย

3) การถามในระหว่างการพิจารณาคดี คำถามทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ดีมาก อาจจะถูกถามค้านโดยทนายที่มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งบางครั้งไม่ได้โจมตีที่ตัวคำถามแต่โจมตีไปที่ตัวพยาน ตัวอย่างเช่น คดีฆ่าตขต. ในค่าย จังหวัดนราธิวาส ไม่มีประจักษ์พยานมีแต่พยานแวดล้อมเห็นผู้ต้องหาไปในบริเวณที่เกิดเหตุ อัยการได้ถามเรื่องการหาปลาเวลากลางคืน กลับถูกทนายความที่มีความเชี่ยวชาญถามค้านเรื่องชนิดของปลาที่จับเวลากลางคืนจนทำให้ต้องยกฟ้องคดีไป

4) การนำสืบของโจทก์ ในคดีอาญาโจทก์ต้องสืบพยานก่อนเสมอแล้วก็แทบจะมีโอกาสเพียงครั้งเดียวที่จะเสนอพยานหลักฐานให้ศาลเชื่อว่าจำเลยทำความผิดจริง หลังจากนั้นตามระบบของเมืองไทยเป็นโอกาสของจำเลยทั้งหมด เพราะฉะนั้นถ้าจำเลยเสนอในครั้งแรกและมีข้อสงสัย ตรงนั้นเป็นปัญหา ถ้าไม่มีข้อสงสัย ก็ยังมีทนายซักค้านหรือการที่จำเลยนำพยานมาสืบ ไม่มีโอกาสให้โจทก์กลับมาแก้ตัวอีกครั้ง

5) หลักฐานที่พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานตรวจพบในสถานที่เกิดเหตุแล้วนำส่งให้ศาลวินิจฉัยคดีได้ งานที่ทำถือเป็นการปิดทองหลังพระ พยานบุคคลไม่มีน้ำหนักมากนัก พยานหลักฐานที่ส่งตรวจพิสูจน์จะได้อยู่ได้มาก เช่น ตัวอย่างคดีรถชนที่ถนนบรมราชชนนี พอชนเสร็จมีการเคลื่อนรถออกแต่มีรอยสีรถที่เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานสามารถส่งตรวจ ซึ่งพยานหลักฐานนี้เป็นหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นเองโดยไม่มีใครไปทำได้

7. ด้านข้อพิจารณาพิเศษ

1) การป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดเพราะสถานที่เกิดเหตุเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสอบสวน และเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรม เพราะสถานที่เกิดเหตุเป็นแหล่งที่มีพยานหลักฐานมากที่สุด ซึ่งถ้ามีการตรวจเก็บอย่างถูกต้องก็สามารถจะใช้เป็นหลักฐานที่จะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ ศาลก็พิจารณาคดีได้ง่ายขึ้นและเป็นที่ยอมรับของหลายฝ่าย ในขณะนี้แต่ปรากฏว่าหลายคดีที่นำเสนอมักจะมีขาดการป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุที่ดี มีผู้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุทำลายหลักฐาน หรือทำให้หลักฐานสูญหาย โดยมีทั้งเจตนาและไม่เจตนา ระบบการปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุด้วยเทปหรือสายกั้นสถานที่เกิดเหตุหรือ Police Line ในประเทศไทยก็ยังไม่ศักดิ์สิทธิ์พอ และยังมีการใช้ไม่เต็มที่ จึงต้องมีการรณรงค์เรื่องนี้อย่างเป็นทางการ

2) ห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยาน (Chain of Custody) ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในเรื่องวัตถุพยานก็คือ ห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยาน ในหลายคดีและการประชุมหลายครั้ง พบว่า มีวัตถุพยานที่ตรวจเก็บได้จากสถานที่เกิดเหตุไปไม่ถึงศาลด้วยหลายปัจจัย เช่น มีการสูญหาย ไม่มีการส่งต่อหรือมีเจตนา จึงต้องมีระบบห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยานให้รัดกุมและมีกฎระเบียบบังคับมากขึ้น

3) การบูรณาการของทุกฝ่าย ควรมีการประชุม ปรีกษาหารือในการดำเนินการในแต่ละคดีอย่างใกล้ชิดของทุกหน่วยงาน เช่น พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่สืบสวน พิสูจน์หลักฐานตำรวจ แพทย์นิติเวช อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัย อัยการผู้ฟ้องคดี เช่น จากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้พบว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ในจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเกิดคดีสำคัญต่างๆ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดเชียงใหม่จะมีการปรึกษาหารือ หรือขอคำแนะนำกันอย่างใกล้ชิด ทำให้คดีต่างๆ ประสบความสำเร็จในการคลี่คลายคดีมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กองวิจัยและพัฒนาสำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2543). การจัดอัตรากำลังพลของสถานีตำรวจ. กรุงเทพฯ: ตำรวจ.
- เกียรติพงษ์ มีเพียร. (2547). โครงการวิจัยเชิงสำรวจค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจนครบาลที่ไม่ต้องพึ่งพาเงินนอกระบบ. กรุงเทพฯ: ตำรวจ.
- ศทวภู พรหมายน. (2545). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ กองตรวจคนเข้าเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจฝ่าย 1 ฝ่าย 2. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จักรทิพย์ กุญชร ณ อรุณยา, พลตำรวจโท. (ม.ป.ป.). คำบรรยายวิชาการสอบสวนคดีอาญา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐรัฐ สมบูรณ์. (2551). การมีส่วนร่วมของทนายความในการค้นหาพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการดำเนินคดีอาญา. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดิเรก ธนานนท์นิवास, พันตำรวจโท. (2554). การป้องกันและรักษาสถานที่เกิดเหตุ. เอกสารประกอบการสอน ปทุมธานี : วิทยาการเขต 11.
- ทิพาชาติ เมฆสุวรรณค์. (2538). ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบราชการ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- _____. (2543). การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. วารสารสาธารณสุขมูลฐาน ภาคกลาง, 15 (5) (มิถุนายน-กรกฎาคม 2543), หน้า 8-13.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2526). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธานี สิงหนาท. (2551). คู่มือการศึกษาพยานหลักฐานคดีแพ่งและอาญา. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 1.
- ประพนธ์ ผาสุกยี่ด. (2550). การจัดการความรู้ จากหลักคิดสู่การปฏิบัติจริง. กรุงเทพฯ: ไบโหม.
- ประพัฒน์ คนตรง, พลตำรวจตรี. (2548). การตรวจสถานที่เกิดเหตุ. เอกสารประกอบการบรรยายการตรวจสถานที่เกิดเหตุ.

บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ที่ บทว (4-1)/ 010/57

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 145/9 ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต
 กรุงเทพฯ 10300

6 มกราคม 2557

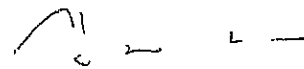
เรื่อง ตอบรับต้นฉบับบทความ

เรียน ศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกหญิง ดร. พัชรา สีนลอยมา และคณะ

ตามที่ท่านได้กรุณาส่งต้นฉบับรายงานการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้กับประชาชนด้านการรวบรวมพยานหลักฐานและการพิสูจน์หลักฐาน” เพื่อนำลงในวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต นั้น

บัดนี้ บทความของท่านผ่านการพิจารณาเรียบร้อยแล้วจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กองบรรณาธิการจะตีพิมพ์บทความของท่านในวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิตปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม-เมษายน 2557)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชฐพันธ์ เขจรนันทน์)
 บรรณาธิการวารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต